Vestnik zoologii 31 (5-6): 94-95, 1997

УДК 595.773.4

RHAGOLETIS BERBERIDIS (DIPTERA, TEPHRITIDAE, TRYPETINAE) — ПЕРША ЗНАХІДКА В ФАУНІ УКРАЇНИ

В. О. Корнєєв

Інститут зоології НАН України, вул. Б. Хмельницького 15, 252601 МСП Київ-30, Україна

Одержано 21 липня 1997

Rhagoletis berberidis **(Diptera, Tephritidae, Trypetinae), the First Faunistic Record from Ukraine. Korneyev V. A.** — The black berberis fly described from Hungary and known by far from Switzerland, Austria and the North Caucasus was surprisingly found in the town of Kiev. A key to *Rhagoletis* species known from Ukraine is provided.
Key words: Tephritidae, *Rhagoletis*, Ukraine.

Rhagoletis berberidis **(Diptera, Tephritidae, Trypetinae) — первая находка в фауне Украины. Корнеев В. А.** — Черная барбарисовая муха, описанная из Венгрии и на сегодняшний день известная из Швейцарии, Австрии и с Северного Кавказа, неожиданно обнаружена в Киеве. Дана таблица для определения видов *Rhagoletis*, известных в Украине.
Ключевые слова: Tephritidae, *Rhagoletis*, Украина.

Rhagoletis berberidis Jermy

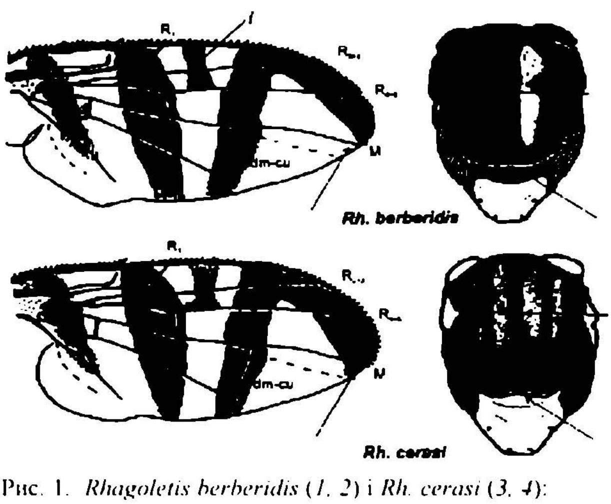

Рис. 1. *Rhagoletis berberidis* (*1, 2*) і *Rh. cerasi* (*3, 4*): крило (*1, 3*) і середньоспинка (*2, 4*).

Fig. 1. *Rhagoletis berberidis* (*1, 2*) and *Rh. cerasi* (*3, 4*): wing (*1, 3*) and mesonotum (*2, 4*).

Jermy, 1961: 136; Кандыбина, 1977: 159; Merz, 1994: 108.

Матеріал: 9 ♂, ♀, "UKR., Kiev, Lysa Hora" [Київ, урочище Лиса Гора, на *Berberis vulgaris* L.], 16–19.07.1997 (Korneyev).

Цей вид досить довго не відрізняли від вишневої мухи *Rhagoletis cerasi* L. через сильну збіжність в забарвленні тіла і рисунку крила. Попри сильну схожість, обидва види не є близько спорідненими, належачи до систематично дуже віддалених груп видів. Припускаючи можливість знахідки цього виду лише в передгір'ях Карпат,

автор несподівано знайшов його в межах міста Києва, на природоохоронній території урочища "Лиса Гора", яке до 1985 р. лишалося недоторканим природним рефугіумом і зберегло чимало рідкісних видів рослин і тварин.

Сьогодні в Україні відомо 4 види плодових мух з роду *Rhagoletis* Lw. Їх можна розрізнити за допомогою наступної таблиці; до неї включено ще 4 види, відомі з суміжних територій.

Таблиця для визначення видів *Rhagoletis* фауни України і суміжних територій

A key to species of *Rhagoletis* recorded from Ukraine and adjacent areas

1. Середньоспинка і черевце жовто-гарячі до світло-брунатного . . . . 2.
— Середньоспинка і черевце чорне . . . . 3.
2. Темна смужка, що проходить через жилку dm-cu (=tp), не досягає переднього краю крила. Личинки в ягодах барбарису (*Berberis vulgaris*) . . . . *Rh. meigenii* Lw.
— Темна смужка, що проходить через жилку dm-cu, досягає переднього краю крила. Личинки в плодах шипшини (*Rosa* sp.) . . . . *Rh. alternata* Fll.
3. Інтеркалярна смужка на крилі (рис. 1, 2: i) добре розвинена . . . . 4.
— Інтеркалярна смужка не розвинена. [Види, досі не відомі з України.] . . . . 5.
4. Темна смужка, що проходить вздовж вершини крила, не заходить назад за медіальну жилку (рис. 1). Щит середньоспинки без опилення. Щиток з чорним переднім краєм (рис. 2). Личинки в ягодах барбарису (*Berberis vulgaris*) . . . . *Rh. berberidis* Jermy
— Темна смужка, що проходить вздовж вершини крила, ясно заходить назад за медіальну жилку (рис. 3). Щит середньоспинки з сіруватим опиленням. Щиток з жовтим переднім краєм (рис. 4). Личинки в черешнях і вишнях (Prunus avium, P. cerasus). В Західній Європі, європейській Росії та Казахстані зустрічається криптичний вид, що розвивається в плодах жимолості (*Lonicera caprifolium*) . . . . *Rh. cerasi* Lw.
5. Темна смужка, що проходить вздовж вершини крила, відокремлена прозорим проміжком від його краю . . . . 6.
— Темна смужка, що проходить вздовж вершини крила, не відокремлена від його краю. Личинки в плодах жимолості (Lonicera) . . . . 7.
6. Стегна жовті. Личинки в плодах ялівця (*Juniperus*). Кавказ, Туреччина, Середня Азія. . . . . *Rh. flavigenualis* Hering
— Стегна (принаймні середні і задні) чорні. Личинки в плодах обліпихи (*Hippophae*). Голандія, Швейцарія, Росія (Алтай), Киргизія. . . . . *Rh. batava* Hering
7. Стегна жовті. Степова зона Росії, Ізраїль, Середня Азія . . . . *Rh. flavicincta* Enderlein
— Стегна чорні. Західна Европа (Німеччина) . . . . *Rh. obsoleta* Hering

Кандыбина М. Н. Личинки плодовых мух-пестрокрылок (Diptera, Tephritidae). — Л.: Наука, 1977. — 212 с. (Определители по фауне СССР, издаваемые Зоологическим институтом АН СССР).

Jermy T. Eine Neue Rhagoletis-Art (Diptera: Trypetidae) aus den Früchten von Berberis vulgaris L. // Acta. zool. Acad. sci. hung. — 1961. — 7, fasc. 1-2. — S. 133-137.

Merz B. Diptera, Tephritidae. — Genève, 1994. — 10 — 198 S. (Insecta Helvetica. Fauna).